

المان در واقع ترکیبی از چهره‌ها، اشکال هندسی، پرتره‌ها، قاب‌ها و به طور کلی هر چیزی است که زیبایی خاصی به شهر می‌بخشد. آلمان‌ها در گروه مبلمان و وسایل ثابت شهری قرار دارند و بعد از جلب توجه مخاطبان، ذهن آن‌ها را نیز درگیر می‌کنند. این عناصر شهری می‌توانند پیام‌های متفاوتی را به بیننده انتقال دهند. به عنوان

مثال، استفاده از مجسمه‌هایی که شبیه به صنایع دستی خاص یک شهر است، روش خوبی برای اطلاع‌رسانی به افرادی است که در آن شهر زندگی می‌کنند یا از آنجا عبور می‌کنند که البته در مشهد امسال آلمان‌ها با موضوعیت زیارت، نوروز و فردوسی ساخته شده است.

خوش اندام با اشاره به اینکه آلمان‌ها به جز اینکه حس زیبایی دارند و به نوعی بهار را به از مغان می‌آورند باید حاوی پیام هم باشند تا مردم بتوانند با آن‌ها رابطه تعاملی برقرار کنند. می‌گوید: «آلمان نباید فقط این باشد که مردم از کنارش عبور کنند و حس زیبایی به آن‌ها منتقل شود، بلکه باید با آن ارتباط برقرار کنند و چند لحظه آن‌ها را به فکر فرو ببرد.»

وی با تأکید بر اینکه از زمان شکل‌گیری جشنواره‌های هنری اتفاق خوبی افتاده است و سبب شده تا بسیاری از هنرمندان شناخته شوند، بیان می‌کند: «حضور در این جشنواره‌ها تمرینی است که خیلی از دانشجویان کار و علاقه‌شان را پیدا کنند، همان طور که ما مسیرمان را پیدا کردیم. وقتی چندبار آزمون و خطا داشته باشید و در رقابت‌هایی مشابه این شرکت کنید، بهتر می‌توانید علایق خود را بشناسید.»

● شوق زیارت

نام پایانه مسافربری را که می‌شنوید، بحث سفر و بار و بندیل آن به ذهنتان خطور می‌کند. یکی از وسایل سفر کیف و چمدان است که از آلمان‌های شهری در بهار ۹۹ است و در پیش‌خوان پایانه مسافربری خودنمایی می‌کند. وارد پایانه که می‌شوید کیف و چمدان آینه‌کاری شده‌ای را می‌بینید که توجه هر رهگذری را با انعکاس نور خورشید و تصاویر اطرافش به خود جلب می‌کند. زهرا یوسفی ۲۵ ساله با مدرک لیسانس ارتباط تصویری این اثر را خلق کرده که این اولین کار او به عنوان آلمان شهری است.

یوسفی می‌گوید: «سال گذشته طرحی با موضوع نوروزی ارائه دادم، اما در مرحله دوم پذیرفته نشد برای همین این بار با موضوع زیارت در این جشنواره هنری شرکت کردم. در آلمان می‌خواستم کار تلفیقی ارائه دهم برای همین به این موضوع فکر کردم که کاری متفاوت از دیگر کارها باشد.»

وی ادامه می‌دهد: «به این موضوع فکر کردم زائران قصدشان از سفر به مشهد چیست؟ آن‌ها با چمدان و وسایلی که همراهشان است به مشهد می‌آیند و در نهایت همه با هدف زیارت امام رضا(ع) به این شهر سفر می‌کنند. ترجیح دادم در کارم از یک شاخصه مهم در حرم استفاده کنم. برای همین آینه‌کاری حرم را در نظر گرفتم تا شوق زیارت زائرانی را که به پایوسی امام رضا(ع) می‌آیند به تصویر بکشیم و به جای چرم از آینه استفاده کردم.»

او که به کارهای نیمه‌سنتی و مذهبی علاقه دارد برای همین این طرح را پیشنهاد داد تا با تلفیق این دو بتواند کار جدیدی ارائه دهد. یوسفی در این باره توضیح می‌دهد: «تلفیق این کار سخت بود چون دو جنس متفاوت آهن و آینه را باید در کنار هم قرار می‌دادیم. آهن سخت است و باید در کنار آینه‌ای که شکننده است قرار بگیرد. از افرادی که تجربه این کار را داشتند کمک گرفتم خیلی از آن‌ها نمی‌پذیرفتند و می‌گفتند اگر برای آینه‌کاری خانه بخواهید می‌آیم، اما این کار را انجام نمی‌دهیم تا اینکه موفق به انجام آن شدیم.»

وی با تأکید بر اینکه آلمان‌ها باید هدفمند طراحی و تولید شوند توضیح می‌دهد: «آلمان‌ها باید اثرگذاری‌شان طوری باشد که سال به سال سطح سلیقه مردم را ارتقا دهند. هنرمندان باید کارهای بهتری را تولید کنند تا مردم با دیدن کارها قدرت تشخیصشان به لحاظ بصری افزایش یابد. وقتی کار را در پایانه نصب می‌کردیم مردمی که از کنارمان رد می‌شدند هر کدامشان چیزی می‌گفتند. عده‌ای خوشحال می‌شدند و می‌گفتند که دارد عید می‌آید. عده‌ای دیگر از کارمان می‌پرسیدند و تحسین می‌کردند، اما بودند افرادی که

با وجود این بیماری انرژی منفی می‌دادند و می‌گفتند ای بابا با این ویروس کرونا کسی نمی‌آید که آلمان نصب می‌کنید. ما هم پاسخ می‌دادیم مسافر نیاید، برای مردم مشهد نصب می‌کنیم.»

● پناهم بده

درخت‌های سرو و آینه‌کاری شده با آن پرندگی‌های کوچکی که در اطرافش نشسته‌اند شاید یکی از آلمان‌های مفهومی منطقه ماست که توجه مخاطب را در میدان بسیج به سمت خیابان بهار به خود جلب می‌کند. این اثر با نورپردازی زیبایش شب‌هایی معنوی را برای رهگذرانش تداعی می‌کند و آلمان زیارتی است. پریسا عطاپور، ۲۶ ساله تحصیل کرده در رشته معماری این اثر را طراحی کرده و ساخته است. او کارش را در بخش زیارت و معنویت انتخاب کرده و ایده اثرش را از پنجره فولاد حرم گرفته است.

«فکر کردم ایده‌ای بدهیم تا نقش زیارت پررنگ‌تر شود. با توجه به اینکه آلمان قبلی از میدان بسیج برداشته شده بود و این میدان ورودی مشهد از سمت فرودگاه و پایانه است، این طرح را پیشنهاد دادم.» عطاپور با اشاره به این موضوع در باره کارش توضیح می‌دهد: «درخت سرو را انتخاب کردم چون سرو نماد ایستادگی و همیشگی بودن است. همیشگی بودن به معنای لطف امام رضاست که همیشه شامل همه ما می‌شود. پرندگی‌ها هم نماد افرادی است که در کنار این سرو پناه گرفته‌اند و پرندگی‌های روی زمین هم افرادی هستند که مأمور می‌گردند در اینجا دارند. نورپردازی کار در شب، پنجره‌های طلایی حرم را برای مخاطب تداعی می‌کند.»

وی با تأکید بر این موضوع که آلمان‌های شهری می‌توانند به شهر و ساختار فکری مردم کمک کنند، می‌گوید: «به نظر من آلمان‌ها باید مفهومی باشند تا مخاطب برای آن فکر کند، ما باید به افکار عمومی سمت و سوبدهیم. هر سال آلمان‌هایی یکسان هستند، شاید از نظر بصری جذاب باشند، اما از نظر مفهومی خیلی عمیق نیستند. امیدوارم هر سال بهتر از سال قبل باشد. و رویکردها تخصصی‌تر و بافکرت‌تر شود.»

یوسفی در باره ارتقای این حوزه می‌افزاید: «چه خوب است در کنار پژوهشگران و هنرمندان این حوزه، نقاط قوت و ضعف آلمان‌ها در تمامی ابعاد بررسی شود تا ضعف‌های این حوزه در سال‌های آینده برطرف شود.»

● چراغ خرد

کتاب‌هایی که بر روی دیوار چهارراه گلستان جا خوش کرده‌اند یکی دو سالی است که توجه همه را به خودش جلب کرده و برخی از مردم هنوز هم فکر می‌کنند این کتاب‌ها واقعی است و گاهی قصد برداشتنش را دارند که متوجه می‌شوند تمام این‌ها ماکتی از کتاب است. امسال یکی از هنرمندان شهرمان این اثر را تکمیل تر کرده و با قراردادن نیمکتی برای مطالعه و چراغی بر روی این نیمکت در حال مطالعه، حرف‌هایی با مخاطبان بزند و به آن‌ها یادآوری کند چقدر با کتاب و کتاب‌خوانی فاصله گرفته‌اند. میترا اسادات ماکوتی، ۲۶ ساله، دانش‌آموخته هنرهای تجسمی نقاشی خالق این اثر است. در کنار نقاشی دیواری‌هایی که انجام می‌دهد، این اولین آلمانی است که برای شهرداری به همراه دوستش نیلوفر نصرا... زاده که در ایده‌پردازی همراه او بوده ساخته است و البته خانواده‌اش بهترین همراهان او در این مسیر بوده‌اند. آلمانی که از نگاه ما چراغ مطالعه‌ای بر روی یک صندلی است و سساده به نظر می‌آید ۲۰ روز

زمان ساختش طول کشیده تا آن‌ها بتوانند برای این چراغ فلزی ژست مورد نظر را طراحی کنند. ابتدا قصد داشتند از چند طرح برای مطالعه در این فضا استفاده کنند، اما با ایده‌پردازی و تغییرات ایجادشده به این نتیجه رسیدند که فقط یک چراغ مطالعه با نام چراغ خرد در این فضا کافیهست. اثر از این کار در چهارراه گلستان، سه راه ادبیات، میدان جانباز و... نصب شده است. ماکوتی در باره کارش این چنین توضیح می‌دهد: «آدم‌ها به کتاب و کتاب‌خوانی بی تفاوت شده‌اند با این آلمان می‌خواستیم این موضوع را به رخ آن‌ها بکشیم و به یادشان بیاوریم که از کتاب خواندن فاصله گرفته‌اند. چراغ را به جای انسان گذاشته‌ایم تا بگوئیم با کتاب خواندن خرد و اندیشه افزایش یافته و سبب می‌شود انسان بهتر بیندیشد. این آلمان حواس مردم را حول محور کتاب می‌آورد تا بیشتر به سمت مطالعه بروند و فرهنگ مطالعه در بین مردم پررنگ‌تر شود.»

این هنرمند جوان تعریف می‌کند: «چند سالی است که با شروع نوروز شاهد نصب آلمان‌ها در مشهد هستیم و همین باعث شده مردم منتظر دیدن آلمان‌ها باشند. وقتی نیمه شب کار را نصب می‌کردیم، خانواده‌ای با کنجکاوی همانجا ایستادند و کارمان را نگاه می‌کردند، وقتی چراغ را روشن کردیم برق شادی را در چشمان کودکان می‌دیدیم، همان شادی کودکانه برایم کافی بود تا انرژی دوباره بگیرم. اینکه این آلمان‌ها برای مردم نویدبخش نوروز است یعنی توانسته در بین آن‌ها جای خودش را باز کند.»

● کاشی حرم

ابتدای خیابان کوهسنگی مزین شده به نمایی از کاشی‌های حرم با همان اسمای متبرکه امام رضا(ع) و نقوشی که در حرم مطهر رضوی می‌بینید. این کار متفاوت از دیگر کارها در همان نگاه اول دل‌شمارا راهی حرم امام رضا(ع) می‌کند و خاطراتی از زیارت را به ذهنتان می‌آورد. مجید خداداد ۴۰ ساله، با تحصیلات کارشناسی گرافیک، این اثر را طراحی و در این مکان نصب کرده است. او می‌گوید: «از سال ۱۳۸۹ تاکنون بالغ بر ۲۰۰ آلمان به همراه همسرم طراحی کرده و ساخته‌ایم. کارمان مشترک است و باید بگویم بخش مهمی از کار را همسرم انجام می‌دهد.»

او در باره اثرش توضیح می‌دهد: «امسال در بخش مذهبی این کار را ارائه دادم. این کار برگرفته از کاشی‌های حرم امام رضا(ع) است که القاب امام رضا(ع) روی آن خطاطی شده است. کاشی‌ها به صورت هفت رنگ تراش و لعاب شده‌اند، پایین کار شیشه میترا ل کار شده و دور کار نور مخفی نصب شده است. کاشی‌کاری حرم شناسنامه است و مردم آن را می‌شناسند.»

وی ادامه می‌دهد: «طراحی آلمان‌های شهری در مشهد از ۱۰ الی ۱۱ سال قبل آغاز شده است که هر ساله شاهد رشد آن هستیم. اتفاقی است که مردم به آن عادت کرده‌اند و خواستار آن هستند که با شروع نوروز رنگ و شادابی جدیدی را در شهر شاهد باشند. اگر روزی آن را کنسل کنند، مردم مطالبه خواهند کرد.»

خداداد می‌افزاید: «جاسازی آلمان‌ها در نوروز اتفاق مثبتی است و یکی از شاخصه‌های معرفی مشهد همین آلمان‌هاست. در این سال‌ها با رقابت‌هایی که در بین هنرمندان به وجود آمده سبب شده تا کارهای فاخرتری ارائه شود و برخی آلمان‌ها به صورت ارزشی طراحی شوند. وقتی افراد جدید با فکر نو وارد می‌شوند، همه سعی می‌کنند بیشتر تلاش کنند و کار بهتری ارائه دهند.»

کاشی حرم

چراغ خرد

پناهم بده